

Memorandum

Datum : 28 oktober 2009
Aan : Commissie RGW
Van : Gedeputeerde Krol Tel.: Fleur Smout
2067
Onderwerp : Beantwoording schriftelijke vragen n.a.v. TKN-document "Voltooiing van de conceptbeheerplannen voor de Natura 2000-gebieden Botshol en Kolland & Overlangbroek zie RGW 5-10-09

1 *U schrijft dat de twee Habitattypen H6410 en H7140B in Botshol zeer ongunstig worden beïnvloed door de combinatie van hoge depositie van ammoniak en een ongunstige hydrologische situatie (wegzijing in plaats van kwel). Daarbij geeft u aan, dat reductie van de depositie op korte termijn noodzakelijk is om deze typen voor verdere achteruitgang in kwaliteit te behoeden. De provincie verwacht dat max. 25 % van de ammoniakdepositie afkomstig is van het omliggende gebied met een straal van 3 km. De provincie concludeert dat de ammoniakproblematiek voor dit gebied zéér urgent is, maar dat het niet in de mate die nodig is in het beheerplan kan worden op gelost, zoals de minister heeft voorgesteld. Alleen door landelijke generieke maatregelen door te voeren zouden er significante resultaten kunnen worden behaald.*

In hoeverre zouden de natuurdoelen kunnen worden behaald, indien de ammoniakdepositie met 25 % gereduceerd wordt?

Er is geen onderzoek gedaan naar de effecten van een gedeeltelijke reductie van de ammoniakdepositie op de haalbaarheid van de instandhoudingsdoelen. Er is alleen gekeken naar de huidige depositie en het effect van die waarde op de verschillende habitattypen.

2 *Op pg. 41 van het concept beheerplan Kolland & Overlangbroek staat aangegeven dat jaarlijks 3 tot 4 reeën worden afgeschoten in verband met mogelijke vraatschade in recent gekapte essenhakhout percelen (instandhoudingsdoel Kolland) en schade aan jonge aanplant (in bosopstanden, lanen en essenhakhout). Welke preventieve maatregelen worden toegepast alvorens men tot afschot overgaat? Op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn Kolland en Overlangbroek aangewezen als Natura 2000 gebied op grond van de Habitatrichtlijn. In het beheerplan worden onder andere maatregelen opgenomen om de in het aanwijzingsbesluit opgenomen instandhoudingsdoelen voor de benoemde habitattypen te behouden of te verbeteren.*

Een van de bedreigingen is het afvreten van de jonge scheuten die in het eerste jaar op de pas gehakte en te beschermen essenhakhoutstobben groeien. Vooral jonge stobben kunnen hiervan ernstig schade ondervinden. Om deze vraatdruk te verminderen wordt als maatregel enerzijds bewust per jaar een flinke oppervlakte tegelijk gehakt en anderzijds de veroorzaker van de vraatschade beheerd. De vraatdruk is daardoor lager. Er blijven dan genoeg scheuten over om het voortbestaan van het habitatype te garanderen.

Het populatiebeheer van reeën wordt afgewogen in het kader van de Flora- en faunawet. Ontheffing daarvoor is conform art. 68 van de Flora- en faunawet, verleend aan de Faunabeheereenheid Utrecht, op basis van het Faunabeheerplan Utrecht 2009-2014 en het Reeënbeheerplan. Hierin is aangegeven hoeveel reeën er per wildbeheereenheid afgeschoten moeten worden voor het behalen van de maatschappelijke draagkracht ten behoeve van de verkeersveiligheid en ter voorkoming van belangrijke schade aan bossen en gewassen .

Het Natura 2000 gebied Kolland en Overlangbroek maakt dus onderdeel uit van een groter leefgebied op basis waarvan afschot is verleend. Een deel van het afschot wordt dus ingezet voor de instandhouding van Natura 2000 doelen. Voor het gebruik van de ontheffing worden verder geen eisen gesteld ten aanzien van preventieve maatregelen.

3 Op pg. 41 staat dat er in het gebied Kolland muskusrattenbestrijding plaatsvindt. Kunt u aangeven wat in de afgelopen 5 jaar de bijvangsten zijn geweest in dit gebied (soorten dieren en aantallen)? Kunt u hetzelfde aangeven voor het gebied Overlangbroek (zie p. 46)?

Muskusrattenbestrijding in Kolland & Overlangbroek heeft gerapporteerd dat er in de afgelopen 3 jaar geen bijvangst heeft plaatsgevonden.

4 Op pg. 41 en 46 wordt melding gemaakt van plezierjacht in Kolland en Overlangbroek. Is in deze gebieden onderzocht welke versturende werking uit kan gaan van de plezierjacht?

Kolland en Overlangbroek zijn alleen aangewezen als Habitrichtlijngebied en dat betekent dat er op grond van artikel 46, lid 3 van de Flora- en faunawet de jacht mag worden uitgeoefend in de periode van maximaal 15 augustus tot 31 januari (haas, fazant, wilde eend, konijn, houtduif). In het beheerplan hebben wij de effecten afgewogen tegen de instandhoudingsdoelen.

Jacht vindt alleen plaats in Kolland en ongeveer 2 tot 3 maal per jaar een halve of hele dag. Gezien het instandhoudingsdoel (behoud vochtig Essen-Iepenbos) is het effect van de jacht beperkt tot een beoordeling van de betreding van het gebied. Het effect daarvan is nihil als binnen het padenstelsel wordt gebleven.

5 *Vissers, boten, kanoërs kunnen in moerasgebieden een verstoring van Zwarte Sterns veroorzaken die kan leiden tot een lager broedsucces, zo staat beschreven op pg 37 van het concept beheerplan Botshol. In hoeverre vindt er recreatie plaats in de omgeving van broedplaatsen van Zwarte Sterns? Vindt er ook jacht of afschot plaats?*

Botshol is tijdens het broedseizoen van de Zwarte Stern in zijn geheel afgesloten voor alle vormen van gebruik die schadelijk kunnen zijn, zoals recreatie, jacht of afschot.

6 Op pg. 45 staat dat muskusrattenvangers bijvangsten (andere diersoorten, die bij toeval worden gevangen) zoveel mogelijk proberen te voorkomen. Kunt u aangeven wat in de afgelopen 5 jaar de bijvangsten zijn geweest in Botshol (soorten dieren en aantallen)?

Muskusrattenbestrijding voor de gehele polder Nellestein (met als onderdeel Botshol) heeft de afgelopen 3 jaar de volgende bijvangsten geregistreerd:

	2007	2008	2009
Bruine Rat	2	4	1
Woelrat	1	1	2
Wilde Eend	1	-	-

7 Op pg. 47 van het beheerplan Botshol staat: "Via de bootverhuurders worden visvergunningen verstrekt. Met 200 vergunningen wordt binnen het gebied gevist vanaf het water waar dat binnen privé eigendom gelegen is of is verhuurd als viswater." Op pg. 60 staat: "Verstoring van de beschermde vissoorten door vangst is gering, de populaties zijn niet in het geding."

In hoeverre is onderzocht wat het effect is van deze visactiviteiten op de natuur (visstand, achterblijvend lood, eutrofiëring door lokmiddelen, achterblijvende visdraden en vishaken met de dood van vogels tot gevolg, vertrapping oevervegetaties etc.)? Is bekend hoeveel vissen er gemiddeld jaarlijks gevangen worden?

Het Waterschap AGV monitort zowel de visstand als de waterkwaliteit in Botshol. Er wordt op zeer beperkte schaal gevist, in een klein deel van het gebied en met een limiet op dagkaarten. Er wordt alleen vanuit de boot gevist, oeververtrapping komt daardoor niet voor. Er is tijdens de inventarisatie van het bestaand gebruik niets gemeld over vogelsterfte door achtergelaten vistuig. De terreinbeheerder van Natuurmonumenten heeft bevestigd dat dit in Botshol niet voorkomt. Er zijn geen gegevens over de hoeveelheid vis die per jaar wordt gevangen. De voornaamste doelsoort is snoek.

8 *Op pg 53 wordt melding gemaakt van vervanging/ vernieuwing van oeverbeschoeiing in Botshol. Oeverbeschoeiing kan de dood van o.a. kikkers en salamanders tot gevolg hebben, indien er niet wordt voorzien in FUP's (fauna uittreed plaatsen). In hoeverre is er sprake van hoge beschoeiing en in hoeverre wordt er voorzien in FUP's?*

Er wordt slechts op beperkte schaal oeverbeschoeiing in Botshol aangelegd. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van gevlochten takken uit het gebied zelf en deze vorm van oeverbeschoeiing vormt voor amfibieën geen barrière.

Memorandum

Datum : 7 december 2009
Aan : Commissie RGW
Van : Fleur Smout Tel.: 2067
Onderwerp : Beantwoording extra schriftelijke vragen n.a.v. TKN-document "Voltooiing van de conceptbeheerplan Botshol" CIE RGW 4-10-09

1. Op het moment van vaststelling van dit beheerplan zijn de stikstofwaarden voor Botshol nog niet in beeld gebracht. Ook moet nog worden onderzocht in welke mate de ammoniakuitstoot vanuit agrarische bedrijven bijdraagt aan de stikstofdepositie die voor Botshol zal worden geconstateerd. Ammoniakdepositie wordt daarom in dit beheerplan nog niet verder behandeld in de effectbeschrijving in hoofdstuk 6.

Inmiddels wordt er verder onderzoek gedaan naar de lokale stikstofdepositie op Botshol en worden alle bronnen en hun bijdrage aan de depositie vastgelegd. Het overzicht van de lokale situatie zal ook aan het definitieve beheerplan worden toegevoegd.

Maatregelen voor het reduceren van de stikstofdepositie maken deel uit van de van de bredere generieke aanpak voor stikstofemissie en depositie. De achtergronddepositie heeft een veel groter effect op Botshol dan de lokale stikstofbronnen en alleen door landelijke, generieke maatregelen is er een duurzame verandering te bereiken. Deze conclusie is ook aan de minister meegedeeld bij de aanbieding van de conceptbeheerplan van Botshol in september 2009.

2. Ook verbaast het mij dat 200 visvergunningen binnen een Natura2000 gebied als acceptabel beschouwd worden. Onduidelijk is welke gevolgen dit heeft voor de visstand en welke bijdrage dit levert aan de eutrofiering. Ook is niet onderzocht wat de gevolgen zijn van achterblijvend lood op het natuurgebied.

Voor de beantwoording van deze vraag verwijs ik u grotendeels naar het antwoord op vraag 7 uit de eerder gestelde vragen over Botshol in de CIE RGW van 09-11. Daarnaast wil ik u melden dat uit zeer recent onderzoek (Sportvisserij Nederland i.o.m. de waterschappen) is gebleken dat de mogelijke negatieve invloed van lokvoer op de waterkwaliteit zeer gering is. Ook zeer recent zijn de ontwikkelingen rond het gebruik van lood, waarbij de promotie en het productieproces van loodvervangers (steen, ijzer) goed op gang komen. Vooralsnog blijft het Waterschap AGV zowel de visstand als de waterkwaliteit in Botshol monitoren. Er wordt op zeer beperkte schaal gevist, in een klein deel van het gebied en met een limiet op dagkaarten.

3. Botshol is blijkbaar toch gevoelig voor ammoniak. Zou jij kunnen nagaan waarom Botshol in het document m.b.t. aanwijzing voor verzuring gevoelige gebieden niet genoemd is als gebied dat verplicht aangewezen moet worden in het kader van de Wav?

De Wav richt zich zeer specifiek op: (1) verzuringsgevoelige gebieden op zandgronden, (2) bijzonder kwetsbare gebieden zonder andere wettelijke bescherming binnen de EHS, en (3) Natura 2000 en Nbwet-gebieden met een kwetsbare vegetatie met een oppervlakte groter dan 5 ha.

Botshol is in totaal 215 ha groot, maar heeft minder dan 5 ha van het volgens de Wav kwetsbare oppervlak (nl: blauwgraslanden) en valt daarom niet onder de Wav.